

(باسى 1 ـ بەتتە)

تازا، كىرەكسىز يىتەرەت ەكولوگياسىن قالىپتاستىردى

يىتەرەت كەڭىستىگى مىللىيارد ھالىقتىڭ ورتاق رۇحاني مەكەنى.

باس شۇجي شي جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دا. رىپتەدى: «ئىز قوعامغا جاۋابتى بولۇ، ھالققا جاۋاپ. تى بولۇ پوزىتسىياسەن يىتەرەت كەڭىستىگىن جونگە سالۋدى زاڭ بويىنشا كۇشەيتىپ، يىتەرەت مازمۇنى قۇرىلىسنىن كۇشەيتىپ، يىتەرەتتەگى ۇناھ. دى ۇكىتتى كۇشەيتىپ، بەلسەندى دە اقاۋسىز، العا ۇمتلاتىن، نىزگىلىككە تالپىناتىن يىتەرەت مادەنىيە. تىن جەتىلدىرىپ، سوتسىيالىستىك وزەكنى قۇن كوز. قاراسمەن جانە ادامزاتتىك تاڭداۋلى وركەنىيەت جەتتىكىكتەرەمەن جۇرت جۇرەگىن نارلەندىرىپ، قوعامدى نارلەندىرىپ، وڭ ەنەرگىيەنى تاسقىندا. تىپ، جەنەكشى ۋەندى اسقاقتانىپ، قالىڭ يىتەرەت قولدانۇشلار، اسىرەسە، جاستار مەن ورنەدر ۇشنى سىتىلى پاك، سالتى دۇرسى يىتەرەت كە. ڭىستىگىن قالىپتاستىرۇمىز كەرەك.

وڭ ەنەرگىياعا تاباندى بولۇ — باس تالاپ، باسقارا ۇل — داۋ جۇرمەيتىن قىسىن، ويداعىداي پايدالانا ېمىلۇ — ناعىز قابىلەت. پارتىيا 18 ـ قۇرلى. تايىنان بەرى قانستى تاراۋلار تىعىز سايكەسىپ، سەلبەسە كۇش سالىپ، يىتەرەت مازمۇنى قۇرلى. سى يىنجەنەرياسىن شىكەرلەي اتقارپ، يىتەرەت وركەنىيەتى قۇرىلىسنىن تىگىغىلقتى ئلگەرلەتەپ، يىتەرەت كەڭىستىگىن جونگە سالۋدى زاڭ بوينىد. شا كۇشەيتىپ، بەلسەندى دە اقاۋسىز، العا ۇمتىلا. تىن، نىزگىلىككە تالپىناتىن يىتەرەت مادەنىيەتن جەتىلدىردى.

يىتەرەتتەگى نەگىزگى اعمىدق ىدەيا، قو. عامدىق پىكىر شەبىن زورايىتى — «90 ـ جىلداردىڭ تۇۋلەگى» ۋىلىنى قايقتان جاس جازۇشى جاڭا مەديا تاسلىمەن ۋىل ـ قىس. تاقتى كۇلدەندىرۇگە دەم بەرسە، ھالىق جىرلارى مۇزىكاننى ارعى زامان ولەڭدەرەنە نوتا جازىپ انگە اينالدىرىپ، جۇڭخۇانىڭ تاڭداۋلى ۋداستۇرلى مادەنىيەتىن بەلسەنە اسقاقتاتتى... بىيىل 2 ـ ايدا 6 ـ كەزەكنى «جۇڭقوداى جاس جاقسى يىتەرەت قولدانۇ. شىلاردىڭ» تاڭداۋلى خىكايياسى جاريالاندى. 50. تاز. تەمدى خىكايپا باس كەيپىيەكردىڭ بەلسەنە العا ۇمتىلا. تىن ۇمىر كوزقاراسىن، قۇن كوزقاراسىن ايگىلەپ، سايتاستاردىڭ نازارىن ۋادارپ، جاقسى باعاسىنا يە بولدى.

تازا، كىرەكسىز بولۇعا، سالتىڭ دۇرسى، جۇرتىڭ بىرەكەلى بولۇنا ھالىقتىڭ يىتەرەت مەكەنىدە. كى باقتى تۇرمىسقا دەگەن تالپىنسى جۇكتەلگەن.

كەلەلى نەگىزگى تاقىرىپتى ارقاۋ ەنە وتىرىپ، ”زامانالىق ۇلى ۇمس مۇراتى ەدال 100 جىلدىق كەمەل شاققا تۇرا كەلدى” سىياقتى يىتەرەتتەگى نەگىزگى تاقىرىپتىق ۇكت قىيىلدارىن ۇسىندى؛ جۇڭخۇا مادەنىيەتى جاڭا مەديالانىڭ تاراتۇ يىجە. نەرياسى، جۇڭگو وڭ ەنەرگىيالى يىتەرەت سارا تۇنىدىلارىن جىۋ، كورسەتۇ، تاراتۇ قىيمىلى، ”يىتەر. نەتتەگى جۇڭگو مەرەكەسى” نەگىزگى تاقىرىپتىق قىيمىلى قاتارلىلاردى شىكەرلەي اتقارپ، پارتىيانىڭ ۇنىن يىتەرەت كەڭىستىگىندەگى ەڭ قۇاتتى ۇنگە اينالدىردى؛ «جاڭا ۋدۇردى ماداقاۋ، جاڭا جورىقتا ۇلەس قوسۇ” اتتى يىتەرەتتە تانىمال ادامداردىڭ ەل جاعداين تەكسىرۇ جەللىسە قىيمىلن جويالاپ، يىتەر. نەتتە تانىمال وڭ ەنەرگىيالى ادامدار يىتەرەتتەگى جاقسى ۋەندى اسقاقتاۋعا دەم بەردى.

ساپالى مازمۇنەن قامداۋدى كۇشەيتىپ، «اسقار تاۋلاردىڭ ايىپىن شوقىتتى شىڭنان كورە. سلڭ»، «شەشەمنىڭ قولنىان جەتەلەدىم» سىياقتى ۇير قىدردۇ قۇيلىس دەڭگەيىندەگى جاڭا مەديا تۇند. ىدلارنى ۇسىنىپ، پارتىيانىڭ جاسامپاز نازارياسىن قارا. پايمم ھالىقتىڭ وتباسىنا جەتكىزدى؛ جۇڭگو ۇسوزى مەن جۇڭگو خىكايالارى جۇيەسىن قالىپتاستىرۇدى جەدەلدەتەپ، «جۇڭگو ۋادەسى»، «جۇڭگوغا ۇسوز جوق ات باسنى بۇرۇ” سىياقتى يىتەرەتتەگى ھالقا. رالىق تاراتۇ قىيمىلدارىن ۇسىنىپ، جۇڭگو ۇنىن ۇىپتى دە السىتارعا جەتكىزىپ، ۇىپتى دە كەڭىنەن تاراتتى.

يىتەرەت كەڭىستىگىن جاپپاي جونگە سالۋدى كۇشەيتتى —

يىتەرەت زاڭنان تىسقارى جەر ەمەس، ۇسوز جوق، زاڭمەن جونگە سالۇ ارناسىندا اقاۋسىز جۇرگىزۇ كەرەك.

«يىتەرەتتى جاپپاي جونگە سالۇ جۇيەسىن ورتاۋتۇدى جەدەلدەتۇ جونىندەگى پىكىردى» اتقا. رىپ، يىتەرەتتى جاپپاي جونگە سالۇ قىزمەتىنىڭ بىرىككەن كۇشنى كەڭىنەن ۇيستىردى؛

«يىتەرەت يىنفورماتسىياسنىڭ مازمۇن ەكو. لوگياسىن وڭاۋ بەلگىلەمەسى»، «يىتەرەت اوبىنە. تەرىنىڭ ئومىر يىنفورماتسىياسن باسقارۇ بەلگىلەمە. سى»، «يىتەرەت تىرشما تەرەزە يىنفورماتسىياسىن جەتكىزۇ بويىنشا قىزەت وتەۋدى باسقارۇ بەلگىلە. مەسى»، «يىتەرەتتىڭ جولداما شولۇلار بويىنشا قىزمەت وتەۋدى باسقارۇ بەلگىلەمەسى» سىياقتلار. دى العا قويىپ، زاڭ بويىنشا، ەرەجە بويىنشا يىتەر.

نەتتى باسقارۇعا، يىتەرەتتى جونگە سالۇعا، يىتەر. نەتتىن پايدالانۇعا دايەك اىزىرلەدى؛ “كىرەكسىكسىز بولۇ”، “بالدىرغانداردى قورعاۋ”، “يىتەرەتتى تازارتۇ” سىندى جەلىلسە، ارناۋلى ارەكەتتەردى شىكەرلەي ورىستەتىپ، يىتەرەتتەگى ۇتۇرلى زاڭعا قايشى جانە جامەسىز يىنفورماتسىيالردى شوغرلى رەتتەپ ـ وڭاپ، قالىڭ يىتەرەت قولدانۇشلاردىڭ زاڭدى ۇقىق ـ مۇددە. سىن پارمەندى قامتاماسز ەتتى...

قاتىستى ناراۋلار مەن جىرگىلىكتى ورىنىڭ سەل. بەسە ئلگەرلەتۇنىڭ ناتىجەسىندە، يىتەرەتتى جاپپاي جونگە سالۇ جۇيەسى نەگىزىنەن قۇرىلىپ، يىتەرەتتى «باسقارۇدان” “جونگە سالۇعا” دەيسىڭى ۇتۇبرىلى سىياتتى بۇرىلىستى جۇزەگە اسرۇ ئلگەرلەتلىدى.

يىتەرەت وركەنىيەتى جاڭا سالتىننى بىرگە ورناتتى، ودان بىرگە يىگىلكەتەندى —

«سەنئەتلىك يىنفورماتسىياسىنداى كۇدىك ـ كۇمان»، «مىسقى اىۋدىڭ وسەكشىلەردى ۇستاۋ ەستەلگى»، «جەر سىلكىنىسى وسەك ـ اياڭىنداى سىتەر»... بىيىل 5 ـ ايدا 5 ـ كەزەكتى جۇڭگو يىتەرەتتەگى وسەك ـ اياڭعا توتىنارسى بەرۇ تاقىرىپىد. داعى تاڭداۋلى تۇنىدىلار بەيجىڭدە جاريالاندى. تاڭ. دالغان 60 تۇنىدى بۇقارا قۇانا قايبىلدايتىن تاسلىمەن وسەك ـ اياڭنىڭ زالالىن انىق ۇعىندىرىپ، قالىڭ يىتەرەت قولدانۇشلاردىڭ وسەك ـ اياڭدى ۇىملۇ، پارقتاۋ قابىلەتنن جوعارىلاتۇنا كوھەكتەستى.

يىتەرەت وركەنىيەتى — جاڭا جاعدايداعى قوعامدىق وركەنىيەتتىڭ ماڭغزدى مازمۇنى، يىتەرەت وركەنىيەتى قۇرىلىس تۇتاس قوعامنىڭ قول ۇستاسا ئلگەرلەتۇن قاچەت ەتەدى. جۇڭگو يىتەرەت وركەنىيەتى جىنالىسىن بەل. سەنە وتكىزىپ، يىتەرەت وركەنىيەتىندە العا ۇمتىلۇ، نىزگىلىككە تالپىنۇ سىندى قوعامدىق ورتاق تانىم. دى ۇيستىردى، جۇڭگو يىتەرەت سەنئەتلىك جىنالىسىن ۇرتسى وتكىزىپ، ۋادەدە تۇرۇ، ۇزارا سەنۇ، بىرگە اتقارۇ سىندى تاماشا قوعامدىق رايدى بەلسەنە قالىپتاستىردى، ودان ارى قاراي «يىتەرەتتەگى وسەك ـ اياڭدى تىيىپ، يىتەرەت وركەنىيەتىن بىرگە قۇرۇ” دارىپتەمەسىن» جاريالاپ، تۇتاس قوعامنىڭ يىتەرەتتەگى وسەك ـ اياڭدى بىرگە باسقارۇن، بىرگە جونگە سالۇن، يىتەرەت وركەنىيەتن بىرگە قۇرۇن، ودان بىرگە يىگىلكەتەنۇن دارىپتەدى...

بۇكىنگى تاڭدا تۇتاس قوعامدا يىتەرەتتەگى تاماشا رۇحاني مەكەندى بىرگە قۇرۇ، ودان بىرگە يىگىلكەتەنۇدەي جاڭا جاعداي قالىپتاسۇدا.

مىلليارد ھالىق يىتەرەتنىڭ داۋم جەنىستىكتەرەنەن ئەڭ يىگىلىكتەندى

قول تەلەفون بانكەسى، ەكىلكتى جاپايلاپ اقى تولەۋ، يىتەرەتتەگى ۇكمەتتىك سىتەر، تىكە تاراتۇدا زات ساتۇ، بۇلىتا مۇراجايدى تاماشالاۋ... بۇكىنگى تاڭدا كىشىكەنەسى ۇيدە وتىرىپ ساپارعا شىعۇدان، ۇلكەنى ۇكمەتتىك سىتەر قىزمەتنە دەيىن يىنفورماتسىيا. لاندردۇ جانە سىفىرلى تەخنىكا ەكونوميكانىڭ، قوعام. نىڭ ۇر جامەينە تەرەڭ توعىستى.

باس شۇجي شي جىنپىڭ: “يىتەرەت سىتەردىن داىنۇدا ھالىقتى وزەك ەتكەن داۋم ىدەياسىن، ۇسوز جوق، دايەكتىنەلدىرۇ كەرەك”، ـ دەدى شىنايى تۇردە.

پارتىيا 20 ـ قۇرلىتايىنىڭ بايانداماسىندا يىتەر. نەتتە قۇاتتى ەلدى، سىفىرلى جۇڭگونى جەدەل قۇرۇ جونىندە ورنالاستىرۇ جاسالدى. مەمەلكەتتىڭ «14 ـ بەسىجىلدىق” جوياسىندا جانە 2035 ـ جىلعا دەيىنگى بولاشاقتىق نىسانا باعدارلاماسىندا سىفىرلى تەخنىكا قوعامدىق بارىس ـ كەلسپەن جانە كۇندە. لىكتى تۇرمىسپەن جاپپاي توغىسقان جاڭا اۋقىمعا ۇيلەسىپ، الەۋمەتتىك قىزمەت ونەۋ مەن قوعامدىق جۇمىس تاسلىنىدە جاڭالىق اشۇدى جەيەپ، جالىي ھالىق ەمىن ـ ەركىن يىگىلكىتەنەننى سىفىرلى تۇر. مىستى ورتاۋ كەرەكتىڭى العا قويىلدى. ھالىقتىڭ جاڭا تىلەكتە ۇيلەستى، پارتىيا 18 ـ قۇرلىتايىنان بەرى «مەمەلكەتتىڭ يىنفورماتسىيالانا داۋم ستراتەگىيالىق باعدارلاماسى»، «14 ـ بەسە. جىلدىقتاعى” مەمەلكەتتىڭ يىنفورماتسىيالندىرۇ جويا. سى»، «سىفىرلى جۇڭگو قۇرىلىسنىن جالىي تۇلعالىق ورنالاستىرۇ جوياسى» سىياقتلاردى شىعارىپ، سىفىرلى جۇڭگو قۇرىلىسنىڭ ۇلى جوياسىن كەسكىندەپ، يىنفورماتسىيالانا داۋمعا تاماشا ساياسات ورتاسىن ازىر. لەدى. قانستى تاراۋلار تىياناقتاندىرۇدى مىقتى يگەرپ، يىنفورماتسىيالندىرۇ قۇرىلىسى قىزمەتىندە ما. ڭىزدى ئلگەرلەۋشىلىككە قول جەتتى.

سىفىرلى نەگىزدىك قۇرىلىسلاردا قارىشتاپ داۋم جۇزەگە اسرىلدى ـ جىلجمالى جاپار ـ بايە. لانىس تەخنىكياسىندا 3Gلىك سەرىپلىستەن”، «4Gلىك تەڭ قاداىمان” “5Gلىك جەتەكتىۋكە” دەيىن، قازىرگى تاڭدا دۇنيە ۇجۇزى بويىنشا كۇل. مى ەڭ ۇلكەن يىتەرەت نەگىزدىك قۇرىلمىسى ورناتلىدى؛ جىلجمالى زاتتار يىتەرەتتى تەرىمبالنىڭ

كلىيەننى 2 مىلليارد 50 مىلليوننان اسىپ، دۇنيە جۇ. زندەگى نەگىزكى ەكونوميكالىق تۇلعالار اراسىندا “زات ادامنان اسىپ كەتۇدى” العاش جۇزەگە اسىرعان مەمەلكەتكە اينالدى؛ جاڭا بۇن يىنفور. ماتسىيا نەگىزدىك قۇرىلىعارلى جوعارى جىلدامىدە. پەن قامتۇ، جەر ـ ەلم ۇير تۇلعالانۇ، بۇلت پەن يىتەرەت توغىسۇ، زەردەلى، شاپشاڭ، جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازدى بولۇ، ھاۋپىسىز، مەڭ. گىرەمىدى بولۇ بەتالىسىنا قاراي جىلدام داۋدا.

يىنفورماتسىيالانۇ ەكونوميكانىڭ، قوعامنىڭ جوعارى ساپالى داۋمۇنا قۇات ۇستەدى — 2022 ـ جىلى ەلىمىز سىفىرلى ەكونوميكاسىنىڭ كولەمى 50 تىرلىيون 200 مىلليارد يۇانغا جەتپ، جالىي شاما. سى جاعمانن دۇنيە ۇجۇزى بوينىشا 2 ـ ورنىدى يەلەپ، GDPدا 5.1%ئىتك سالىستىرمانى ۇستاپ، سىفىرلى ەكونوميكا وراسان زور داۋمۇ كومەسدى كۇشى مەن شەكسىز جاڭالىق اشۇ ومىرشەڭدىك كۇشنى كۇن ساين ايگىلەدى، سىفىرلى تۇتىنۇ، زەردە. لى جاساۋ، 5Gدى قولدانۇ سىياقتى سىفىرلى تەخنىكا جاعىندا ەسكىنىڭ ورنىن جاڭا باسىپ، توپ ـ توپ سىفىرلى كاسىپ سالاسىنىڭ سەركلەرى مەن ارنايىلاند. ھان، كەمەلدەنگەن، ەرەكشەلەنگەن، جاڭاشالانغان كاسپورىندار قارا ۇزىپ العا شىعەپ، ەكونوميكالىق داۋمعا جاڭا قوزعاۋشى قۇات ۇستەدى.

مىلليارد ھالىق يىتەرەتتىڭ داۋم جەتىستىكتە. رىنەن ئەڭ يىگىلكىتەندى — “يىتەرەت +” وقۇ ـ اعارتۇ، ەمدەۋ، قارىتاردى كۇتىمدەۋ سىياقتى كوپتەگەن سالالارمەن شىكەرلەي توغىستى؛ “قول تەلەفوندا ۇىتەرۇ”، «ساۋساپەن ۇىتەرۇ” ۇكمەتتىك قىزمەت وتەۋىدۇڭ ولشەمدى جاپدىغىنا اينالدى، “يىتەرەتتە ۇير تۇتاس ۇىتەرۇ”، “ولكە اتتاپ ۇير تۇتاس ۇىتەرۇ” بەلسەندى ونەيدىلىككە قول جەتكىزدى؛ يىتەرەتتە كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ جانە سىفىرلى اۋىل ـ قىستاق قۇرىلمىسى ۇزدىكىسىز ئلگەرلەپ، قالا مەن اۋىل اراسىنداى سىفر اڭعا. رى جەدەل تولتىرىلدى؛ ەكونوميكادان يىگىلكە تىنۇ، زەردەلى ۇجۇرسى ـ تۇرسى، جىلجمالى اقى تولۇ سىياقتى يىتەرەت جاڭا ونىمىدەرى، جاڭا كاسىپ كۇيى جارىسا جارىققا شىعەپ، پايدالانۇعا بولاتىن، پايدالانا الاتىن، ويداعىداي پايدالاناتىن يىنفورماتسىيالىق قىزمەت ونەۋ اناغۇرلىم كوپ بۇقارانى يىگىلىككە كەنەلتۇدە، يىتەرەتتەگى الەۋمەتتىك يىگىلك الەۋمەتتىك يىگىلكتىڭ داۋم دىكىسىز تاراتىپ، مىلليارد ھالىق يىتەرەتتىڭ داۋم جەتىستىكتەرەنەن ئەڭ يىگىلكتەنۇ جاعىندا اناغۇرلىم كوپ تايىس سەزىمىنە، باقت سەزىمىنە جانە ھاۋىپ. سىزدىك سەزىمىنە يە بولدى.

يىتەرەت ھاۋپىسىزدىكى قالىتسىن بەرىك ورناتتى

2023 ـ جىلى 6 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنى يىتەرەت ھاۋپىسىزدىكى زاڭى اتقارلىغاندىغىنىڭ 6 جىلدىعى. ەلىمىزدىڭ يىتەرەت ھاۋپىسىزدىكى سالاسىنداى وسى نەگىزدىك زاڭدا شەشۇشى يىنفورماتسىيا نەگىز. دىك قۇرىلىعارلىنىڭ ھاۋپىسىزدىگىن قورعاۋ، جە. كەلەردىڭ يىنفورماتسىياسىن قورعاۋ، يىتەرەت الداە. كوستىگىن جونگە سالۇ، يىتەرەتتە شىن اتى ـ جۈننى قولدانۇ ۇتۇزىمىن اتقارۇ سىياقتى جاققاردا ايقىن بەلگىلەمە شىعارىلىپ، ەلىمىزدىڭ يىتەرەت كەڭىستىگىن زاڭمەن باسقارۇ قۇرىلىسىنىڭ ماڭغزدى بەلسەنە اينالدى.

باس شۇجي شي جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دا. رىپتەدى؛ يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى بولھاسا، مەملە. كەت ھاۋپىسىزدىگى بولھايدى، ەكونوميكانىڭ، قوعامنىڭ ورنىقتى اينالىمى دا بولھايدى، قالىڭ ھالىق بۇقاراسىنىڭ مۇددەسىن قامتاماسز ەتۇ دە قىينعا سوعدى.

پارتىيا 18 ـ قۇرلىتايىنان بەرى ەلىمىز جالىي تۇلعالىق مەمەلكەت ھاۋپىسىزدىگى كوزقاراسىن جە. تەكشى ەتپ، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى قىزمەتنىڭ ۇتۇزىلىس ـ مەھناىزمىن ۇزدىكىسىز كەمەلدەندىد. رىپ، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگىن قامتاماسز ەتۇ جۇ. يەسى مەن قابىلەت قۇرىلىسنىن كۇشەيتىپ، تۇتاس قوعامنىڭ يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى تانىمى مەن ساقتانۇ قابىلەتنن كورنەكنى كۇشەيتتى.

ساندى مالمەت ھاۋپىسىزدىگى زاڭى، جەكە. لەردىڭ يىنفورماتسىياسىن قورعاۋ زاڭى، «مەمەلكەت. تىڭ يىتەرەت كەڭىستىگى ھاۋپىسىزدىگى ستراتەگىيا. سى»، «شەشۇشى يىنفورماتسىيا نەگىزدىك قۇرىلىعار. رىنىڭ ھاۋپىسىزدىگىن قورعاۋ ەرەجەسى» سىياقتى يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى زاڭدارى مەن زاڭ ەرە. جەلەردىن جانە ستراتەگىيالىق جۇاقتارىن جاريالاۋ.

دان؛ «مەمەلكەتتىڭ يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى وقىي. ھالارىنا شۇعىل توتەپ بەرۇ دايىندىق جوياسى»، «يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگىن تەكسەرۇ ۋادىسى»، «بۇلتىق سەپتەنۇ بوينىشا قىزمەت ونەۋ ھاۋپىسىز. دىگەن ساراپتاۋ ۋادىسى»، «ساندى مالمەتتىڭ شە. كارادان شىعۇ ھاۋپىسىزدىگىن ساراپتاۋ ۋادىسى»، «جەكەلكە يىنفورماتسىيالاردىڭ شەكارادان شىعۇ ولشەمدى توقتام ۋادىسى» سىياقتلاردى شىعارىپ،

يىتەرەتتە قۇاتى ەل قۇرۇعا قاراي ارشىندى قادام تاستادى

ساندى مالمەت ھاۋپىسىزدىگىن باسقارۇ، جەكلەرە. دىڭ يىنفورماتسىياسىن قورعاۋ، يىتەرەت ھاۋپىسىز. دىگىن تەكسىرۇ، بۇلتىق سەپتەنۇ بوينىشا قىزمەت وىتەۋ ھاۋپىسىزدىگىن ساراپتاۋ سىياقتى ۇير توپ ما. ڭىزدى تۇزىمىدەردى ورناتۇعا؛ ودان ارى قاراي يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگىنىڭ 367 ۇتۇرلى مەمەلكەت. تىك ولشەمىن جاساپ جاريالاپ، ەلىمىز جەتەكشە. لىك ەتكەن جانە قانقسقان كوپ ۇتۇرلى ھالقلارلىق ولشەمدى جاريالاۋدى ئلگەرلەتۇگە دەيىن... ەلە. ىز يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگىنىڭ نەگىزگى جۇلكەسى نەگىزىنەن ورنادى.

يىتەرەت مىلليارد بۇقارانى تۇتاستىردى، پارتىيا تىلەگىن، ھالىق تىلەگىن توغىستىردى.

2019 ـ جىلدىان بەرى نازاردى زورلىقتى تۇردە وكىلەتتىك بەرۇ، شەكتەن تىس وكىلەتتىك الۇ سىياقتى زاڭعا، بەلگىلەمەگە قايشى تۇردە جەكە. لەردىڭ يىنفورماتسىيالارنى جىناۋ، پايدالانۇ ماسەلە. سىنە شوغرلىاندىرا وتىرىپ، ورتالىق يىتەرەت ھاۋىپ. سىزدىگى جانە يىنفورماتسىيالندىرۇ كەڭسەسى، ونەركاسىپ جانە يىنفورماتسىيالندىرۇ مېنىستىرلىگى، قوعام ھاۋپىسىزدىگى مېنىستىرلىگى، بازار باقلاۋ ـ باسقارۇ باس مەكەمەسى بىرلەسىپ، APPنىڭ زاڭعا، بەلگىلەمەگە قايشى تۇردە جەكەلەردىڭ يىنفورماتسىيالارنى جىناۋ، پايدالانۇنى ارناۋلى جونگە سالۇ قىزمەتىن ورىستەتىپ؛ زاڭعا قايشى قىلمىستىق ارەكەتتەرگە پارمەندى سەسى كورسەتتى.

يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى ھالىق ۇشنى، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگىندە ھالققا سۇيەنۇ كەرەك. يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگىن قورعاۋ — تۇتاس قوعام. نىڭ ورتاق جاۋاپكەرشىلىكى.

2014 ـ جىلدىان بەرى مەمەلكەتتىڭ يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى ۇكت ايتالىعى قىيەلى ۇر جىلى بۇكىل ەل كولەمىندە وتكىزىلىپ، يىتەرەت ھاۋىپ. سىزدىگى ۇستانمىن قاراپايمى، ۇعىنقىتى تاسلىمەن ۇكتەتپ، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى بىلىمىدەردىن جالىپلاستىرىپ، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى ونەردىن قولدانۇدى كەڭەيتىپ، تۇتاس قوعامنىڭ يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى تانىمى مەن ساقتانۇ شەبەرلىگىن جوعارىلاتۇدى پارمەندى ئلگەرلەتتى.

يىتەرەت كەڭىستىگى باسەكەسى، ساىپ كەل. گەندە، دارىندىلار باسەكەسى بولپ تابىلادى. جۇقى جىلدىرادان بەرى جەر ـ جەر، تاراۋلار جەلە. لىسى ساياسات ـ شارالاردى شىعارىپ، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى ۇيان قۇرىلىسى مەن دارىندىلاردى باۋلۇ اياق السىن جەدەلدەتەپ، يىتەرەت ھاۋىپ. سىزدىگى تارىبەسىنىڭ، تەخنىكاسىنىڭ، كاسىپ سالا. سىنىڭ توغىسپالى داۋمۇن ئلگەرلەتتى.

2016 ـ جىلى 6 ـ ايدا «يىتەرەت ھاۋپىسىزدە. گى پاندەر قۇرىلىسنىن جانە دارىندىلاردى باۋلۇدى كۇشەيتۇ جونىندەگى پىكىردى» باسىپ تاراتىپ، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىكى ۇمان ماماندىعى مەن شۇەيۋان ـ فاكۇلتتەتەردىن قۇرۇدى جەدەلدەتەپ، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى دارىندىلاردىن باۋلۇ مە. نازىمىندە جاڭالىق اشۇ العا قويىلدى. قازىر 60تان استام جوعارى مەكتەپتە يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى شۇەيۋانى قۇرىلدى، 200دەن استام جوعارى مەك. تەپتە يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى تولق كۇرس مامان. دىعى اشلىدى.

ورتالىق يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى جانە يىنفور. ماتسىيالاندىرۇ كەڭسەسى قاتىستى تاراۋلارمەن بىرگە ۇحان قالاسىنىڭ مەمەلكەتتىك يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى دارىندىلارى جانە جاڭالىق اشۇ باز. لىن قۇرۇنا جەتەكشىلىك ەتىپ، يىتەرەت ھاۋىپ. سىزدىگى تارىبەسىنىڭ، تەخنىكاسىنىڭ، كاسىپ سالا. سىنىڭ توغىسپالى داۋمۇنىڭ جاڭا مەھناىزمى مەن جاڭا ۇلگىسىن بەلسەنە قاراستىردى. ونەركاسىپ جانە يىنفورماتسىيالندىرۇ مېنىستىرلىگى مەن بەيجىڭ قالاسى مەمەلكەتتىك يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى كاسىپ سالاسى باقما رايونىن بىرگە قۇرىپ، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى كاسىبىنىڭ شوغرلى داۋمۇن، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى وزەكنى تەنىيىكا. سىندا سەرىپلىس جاساۋدى، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى دارىندىلارنى جەتىلدىرۇ جويسپارنى اتقارۇدى ۇنىيند. دى تۇردە ئلگەرلەتتى...

يىتەرەتتىڭ شەت ـ شۇكاراسى جوق، ھاۋىپ. سىزدىكىنىڭ شەكى بار. قوعامنىڭ ۇر سالاسىنىڭ بىرگە قۇلىشۇنىدا، يىتەرەت ھاۋپىسىزدىگى قورعا. نىس شەبى بىيك بوي كوتەرۇدە.

الەمدىك يىتەرەتنىڭ داۋمۇن جونگە سالۇعا بەلسەنە ات سالىستى

جاڭا كەزەكتى عىلىم ـ تەخنىكا ئوڭگەرىسى مەن كاسىپ سالاسى وزگەرىسىنىڭ جەدەل ئلگەرد. لەۋىنەلەسە، يىتەرەت دۇنيە ۇجۇزىن “جەر شارى قىستاعىنا” اينالدىردى، ۇر ەل يىتەرەت كە. ڭىستىگىندە بەينەت پەن زەينەتتى بىرگە وتكەردى. سىفىرلاندىرۇدىڭ ادامزات قوعامىنا الا كەلگەن ورايى مەن سىن ـ ساپىيسى الدىندا، باس شۇجي شي جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دارپتەدى؛ “جۇڭگو

دۇنيە جۇزىندەگى ۇر لەمەن بىرگە سىفر بايلەىن بىرگە قۇراتىن، ودان بىرگە يىگىلكىتەنەتىن، سىفىرلى ەكونوميكانىڭ ومىرشەڭدىگىن قاۋالاتاتىن، سىفىرلى باسقارۇ دالە ـ ەدال، جوعارى ۇنىمىدى بولاتىن، سىفىرلى مادەنىيەت كۇلدەنىپ دامىيتىن، سىفر ھاۋىپ. سىزدىگى پارمەندى قامتاماسز ەتلەتىن، سىفىرلى سەل. بەستىك ۇزارا تىپمىدىلىك جەتكىزىپ، ئەڭ يىگىلكىتەنە. تىن الەمدىك سىفىرلى داۋم جولمەن قول ۇستاسا ۇجۇرپ، يىتەرەت كەڭىستىگى تاغدىرلاس ورتاق تۇلغاسىن جەدەل قۇرىپ، دۇنيە ۇجۇزىنىڭ بەيىتە. شىلىگىنە، داۋمۇنا جانە ادامزات وركەنىيەتىنىڭ العا باسۇنىا اقىل ـ پاراسات جانە كۇش ـ قۇات ارناۋ. دى قالايىدى”، بۇل جاۋاپكەرشلىك ارقالايىتىن ۇرى ەلدىڭ جۇرەكتىلىكىپەن جاۋاپكەرشلىك ارقا. لايىتىندەىن ايگىلەدى.